

Toni Morrison in 1985. © Bettmann Archive

neren met andere banen. Ze doceerde creatief schrijven aan verschillende universiteiten.

Haar debuutroman, die door twaalf uitgeverij was geweigerd, wierp meteen een licht op de thema's die Morrison haar leven lang zou verkennen. *Het blauwste oog* gaat over een zwart meisje dat het gevoel heeft dat ze lelijk is. Ze bidt om een paar blauwe ogen.

Morrison kaartte in haar werk incest, misbruik en slavernij aan. Ze voerde moordzuchtige moeders op, en beschreef de overrompelende liefde. Haar interesse ging uit naar de manier waarop de geschiedenis een afdruk laat in het heden. Haar personages zijn niet zelden mensen die door de officiële geschiedschrijving vergeten zijn. Morrison gaf een gezicht aan Amerika's zwarte bevolking in verhalen die zich vaak afspeelden in fictieve varianten van Lorain.

Obama en Trump

Met haar derde roman *Het lied van Solomon* (1977) trok de schrijfster de aandacht van de nationale pers. Ze won de National Book Critics Circle Award. In 1988 kreeg ze de Pulitzer Prize voor *Bemінде*, in 1993 de Nobelprijs voor Literatuur voor haar gehele oeuvre en in 2012 de Presidential Medal of Freedom uit handen van president Barack Obama, die haar bewonderde. In 2016 nog ontving ze de PEN/Saul Bellow Award voor haar bijdrage aan de Amerikaanse literatuur. Ook in Groot-Brittannië en Frankrijk werd ze bedacht met eredoctoraten en lintjes.

Haar werk werd meermaals

door Oprah Winfrey geselecteerd voor haar talkshow, wat Morrisons doorbraak bij het grote publiek garandeerde.

In een interview met *The Paris Review* verklaarde Morrison dat ze er een hekel aan had om een poëtisch schrijver te worden genoemd. Ze beweerde niet meer dan trouw te zijn aan de stem van haar personages. Ze schreef verhalen over heroïsche, getormenteerde mensen, in een mengvorm van realisme en mythologie. Dat leverde literatuur op die door critici werd bestempeld als lyrisch en complex.

Morrison toonde ons de wereld door de ogen van zwarte personages, velen van hen vrouwen. De schrijfster kon zich wel vinden in het etiket van *black woman writer*. Voor politiek had ze naar eigen zeggen geen talent. Toch hebben haar verhalen onvermijdelijk een politieke lading, al kun je Morrison nooit betrappen op een simplistische boodschap.

Ze publiceerde behalve elf romans, ook toneelstukken en een libretto, en, samen met haar in-

Morrison vond het belangrijk om een 'Afro-Amerikaans' schrijver genoemd te worden. Toch hoopte ze op een breed publiek, en dat kreeg ze

middels overleden zoon Slade, enkele kinderboeken. Haar romans zijn bijna uitsluitend historische romans, al veranderde dat de laatste jaren. *God sta het kind bij* (2015) is een hedendaags verhaal.

Behalve fictie schreef ze essays en opiniestukken. Ze sprak haar mening uit. Over Bill Clinton zei ze dat hij 'onze eerste zwarte president' was. In 2008 steunde ze Obama, al had ze ook veel respect voor Hillary Clinton. Ze was aanwezig bij de inauguratie van Obama en voelde zich toen voor het eerst in haar leven 'een echte Amerikaan'.

Recente schietpartijen waarbij zwarten gedood werden door blanke politieagenten, brachten herinneringen aan haar kindjaren naar boven. Na de moord op Trayvon Martin in 2012 sprak ze zich publiekelijk uit tegen het blanke politiegeweld.

Toen Donald Trump werd verkozen, schreef Morrison een essay voor *The New Yorker* waarin ze zijn triomf toeschrijft aan de angst van blanken die de rolverdeling tussen hen en de niet-blanken in hun land zien veranderen.

In interviews verklaarde Morrison meer dan eens dat ze het belangrijk vond om een 'Afro-Amerikaans' schrijver genoemd te worden. Toch hoopte ze op een breed publiek, en dat kreeg ze. Ze was wereldwijd een goedverkopend auteur die ook bijval oogstte bij critici. En ze had een voorbeeldfunctie voor vele niet-blanke auteurs. Junot Díaz, bijvoorbeeld, verklaarde dat zijn leven veranderde toen Toni Morrison op de cover van *Time* stond.

Voor Toni Morrison, die in romans met visionaire kracht en poëtisch gewicht, leven geeft aan een essentieel aspect van de Amerikaanse realiteit

De jury van de Nobelprijs in 1993

Ik weet met zekerheid dat er nooit een Oprahs Book Club was geweest als deze vrouw niet had beslist haar liefde voor woorden met de wereld te delen

Oprah Winfrey over Toni Morrison in 2009

Alle paradijzen, alle utopieën zijn ontworpen door mensen die er geen toegang tot krijgen

Toni Morrison

Racisme zal verdwijnen wanneer het niet langer geld opbrengt en psychologisch niet nuttig meer is

Toni Morrison